

**Magiczny
Kraków**

„Zrzućcie maski! Zwykłymi stańcie się ludźmi”. Targi Książki w Krakowie za nami

2024-10-30

4 dni, około 56 tysięcy odwiedzających, ponad 470 wystawców, ponad 800 autorów, ponad 600 akredytowanych dziennikarzy i twórców treści internetowych, 900 spotkań, prezentacji, warsztatów, 30 tysięcy widzów TV Targowej - 27. Międzynarodowe Targi Książki w Krakowie®. Jednak to, co czyni wydarzenie naprawdę wyjątkowym, to nie tylko imponujące liczby, ale przede wszystkim pasja i zaangażowanie ludzi, którzy współtworzą literackie święto - wydawców, autorów, tłumaczy, ilustratorów, księgarzy i oczywiście czytelników!

„Jesteś tu, bo chcemy tu być”

Mottem tegorocznej edycji, przypadającej w obchody 120. rocznicy urodzin Witolda Gombrowicza był cytat pochodzący z utworu Operetka – „Zrzućcie maski! Zwykłymi stańcie się ludźmi!”. Wybierając tegoroczne hasło, organizatorzy wysłali jasny sygnał, iż wbrew otaczającej rzeczywistości, powszechnemu szufladkowaniu i stereotypom – Międzynarodowe Targi Książki w Krakowie® są miejscem, w którym miłośnicy literatury – bez względu na wiek, pochodzenie czy światopogląd – mogą swobodnie spotykać się i dzielić swoją pasją. Czterodniowe wydarzenie stanowiło przestrzeń do dialogu międzykulturowego i międzypokoleniowego, platformę wymiany pomysłów, myśli, doświadczeń. Tutaj każdy mógł być sobą i sięgać po interesujące go gatunki literackie. I choć dziś coraz trudniej jednoznacznie określić czym jest autentyczność, to z całą pewnością Międzynarodowe Targi Książki w Krakowie® pokazały, jak bardzo jest ona poszukiwana. – *Na targi przyszedłem z dużym wyprzedzeniem czasowym i zobaczyłam, że większość z tych osób, które mogłam zaobserwować, sprawia wrażenie, że są tu, bo chcą tu być. W rzeczywistości często jesteśmy w sytuacjach, w których jesteśmy – bo powinność, bo wypada, bo obowiązek szkolny, zawodowy. Tymczasem mam poczucie, że wczoraj patrzyłam na ludzi, którzy po prostu przyjęli zaproszenie na targi, że stoi za tym wybór, a praktykowanie wyboru w rzeczywistości bardzo opresyjnej jest nieprzecenione. Tutaj można być, bo się chce. Ci, którzy przyjmują to zaproszenie, przyjmują zaproszenie do świata kultury – zauważyła Agnieszka Foryś, prowadząca na targach autorskie warsztaty literackie.*

Trzy pokolenia czytelników

Przez blisko 3 dekady targi stały się miejscem, w którym spotykają się trzy pokolenia czytelników. Ta wielopokoleniowość sprawia, że Międzynarodowe Targi Książki w Krakowie® są unikalnym fenomenem kulturowym. Każda z grup wnosi swoje zainteresowania, doświadczenia i perspektywy, co owocuje szerokim spektrum prezentowanych książek – od książek naukowych po literaturę młodzieżową a nawet dziecięcą. Targi dają możliwość spotkania się z ulubionymi autorkami i autorami na żywo, uczestniczenia w panelach dyskusyjnych i warsztatach, co zacieśnia więź między twórcami a czytelnikami. Poza tym, targi to doskonała okazja, by poznać nowości wydawnicze, a także odkryć mniej znane, niszowe wydawnictwa. Co więcej, Międzynarodowe Targi Książki w Krakowie® są przestrzenią, w której literatura łączy się z nowymi technologiami – przykładem jest Wirtualna Platforma streamingowa Targów i Telewizja Targowa – co pozwala zaspokoić potrzeby współczesnych czytelników. – *Na pierwsze targi przyjechałam z mamą. Potem regularnie przychodziłam na targi z*

**Magiczny
Kraków**

koleżankami ze studiów, a dziś jestem tutaj z moim synem. Cieszę się, że mogę z nim kultywować tę tradycję. Zawsze wcześniej sprawdzamy listę autorów i harmonogram wydarzeń i odpowiednio przygotowujemy się do targów. Jesteśmy tu co roku i trudno mi sobie wyobrazić jesień bez tego wydarzenia – powiedziała pani Magdalena.

Uroczyste otwarcie targów

W czwartek, czyli pierwszego dnia targów, dźwięki hejnału mariackiego wypełniły przestrzeń EXPO Kraków, w uroczysty sposób rozpoczynając 27. Międzynarodowe Targi Książki w Krakowie®. Ta symboliczna melodia, głęboko zakorzeniona w tradycji miasta, zapowiedziała cztery dni literackiego święta. Zgromadzonych gości powitali Prezes Targów w Krakowie, Grażyna Grabowska oraz Prezydent Miasta Krakowa, Aleksander Miszański, który podkreślił – *Sztuka czytania zamiera? Na pewno nie w Krakowie! Kraków od 2013 r. jest miastem literatury UNESCO. Tytuł ten to z jednej strony nobilitacja, z drugiej strony, to też ogromne zobowiązanie. 100 księgarni, ponad 50 filii bibliotek, 170 000 osób zarejestrowanych w Bibliotece Miejskiej Kraków – to duże liczby, ale to nie znaczy, że mamy spoczywać na laurach. Międzynarodowe Targi Książki w Krakowie® są wizytówką naszego miasta. Są dowodem na to, że chcemy być miastem literatury.*

Podczas ceremonii otwarcia wręczono glejty Ambasadorów Międzynarodowych Targów Książki w Krakowie®. Wyróżnienie przyznawane jest od 2011 roku. W ten sposób Targi w Krakowie pragną uhonorować osoby, które promują czytanie i popierają ideę Międzynarodowych Targów Książki w Krakowie®. W tym roku tytuł ambasaderek otrzymały: dr Grażyna Szarszewska-Kühl związana z rynkiem książki i branżą wydawniczą, pełniła funkcję Dyrektora Generalnej Polskiej Izby Książki oraz Justyna Dźbik-Kluge, dyrektorka-redaktorka naczelna Czwórki Polskiego Radia, autorka podcastów, która przeprowadziła setki rozmów z pisarzami o literaturze. Ambasadorem wybranym przez internautów został Artur Kawa, autor profilu i kampanii społecznej promującej czytelnictwo w Polsce „Nie czytasz, nie idę z tobą do łóżka”, którego obserwuje 400 tys. fanów literatury. – *To wielki zaszczyt móc reprezentować społeczność internautów, czytelników, którzy wiernie wspierają kampanię od ponad trzynastu lat. To niebywałe potwierdzenie tego, że praca, którą wykonujemy tutaj, my, influencerzy jest ważna i na pewno potwierdza to, że ludzie po prostu czytają. Branża, w której funkcjonujemy, jest o tyle specyficzna, że wymaga wynajdywania coraz to nowych sposobów dotarcia, ale jest to spowodowane tym, że żyjemy w świecie zmieniającej się kultury, kultury, która jest dawkowana tu i teraz. Nie możemy stosować narzędzi, które kilkanaście lat temu przynosiły efekty. Musimy być elastyczni. Zmienia się grono odbiorców, na to musimy reagować elastycznie – podkreślił Artur Kawa.*

Ponad 900 godzin spotkań

Łączny czas trwania wydarzeń wpisanych w program 27. Międzynarodowych Targów Książki w Krakowie® wynosił ponad 900 godzin. Gdyby spotkania odbywały się jedno po drugim, trwałyby bez przerwy przez ponad miesiąc! Były to m.in. rozmowy z autorkami autorami w ramach Spotkań z Literaturą Piękną, Young Adult, Fantastyką, Non-fiction, Festiwalu Literatury Kobiecej, Górskiej i Podróżniczej, Festiwalu Mroczne Historie oraz Dziecięcej i Młodzieżowej Strefy Literackiej oraz także liczne warsztaty, dyskusje i panele.

**Magiczny
Kraków**

Literatura faktu, naukowa i popularnonaukowa, kryminały, thrillery, literatura dziecięca i młodzieżowa, young adult, fantastyka, komiksy, gry planszowe – na targach każdy mógł znaleźć coś dla siebie. W ciągu czterech dni z czytelnikami spotkało się kilkuset topowych pisarek i pisarzy z kraju i zagranicy, m.in.: Chris Carter, Wojciech Chmielarz, Lars Saabye Christensen, Jakub Ćwiek, Katarzyna Bonda, Jacek Dukaj, Sabina Jakubowska, Aneta Jadowska, Toshikazu Kawaguchi, Karl Ove Knausgård, Roma Ligocka, Maja Lunde, Elżbieta Łapczyńska, Joanna Kuciel-Frydryszak, Aneta Jadowska, Katarzyna Puzyńska, Magdalena Majcher, Jakub Małecki, Robert Małecki, Łukasz Orbitowski, Mateusz Pakuła, Claudia Piñeiro, Radek Rak, Beata Sabała-Zielińska, Vincent V. Severski, Andrzej Stasiuk, Wit Szostak, Olga Tokarczuk, Szczepan Twardoch, Krzysztof A. Zajas.

Pozytywnym emocjom nie było końca. Część z odwiedzających chcąc otrzymać podpis od ulubionego autora lub autorki przybyła pod EXPO Kraków już o godz. 5:00 rano, pomimo że targi otwierane były o godz. 10:00. Spotkania dostarczały wielu pozytywnych wrażeń również samym autorom, którzy, tak, jak prof. Jerzy Bralczyk chętnie dzielili się opinią – *Na Międzynarodowych Targach Książki w Krakowie jestem nie wiem, który raz, jestem zawsze i nie wyobrażam sobie, żeby mnie tu nie było. Lubię to i to jest dla mnie oczywiste, że tu jestem. Atmosfera, organizacja wszystko, to jest zawsze na najwyższym poziomie i po części czuję się człowiekiem tych targów* – podkreślił prof. Jerzy Bralczyk, który od uczestniczy w wydarzeniu.

Młoda literatura na targach!

Rosnące zainteresowanie literaturą Young Adult na Międzynarodowych Targach Książki w Krakowie® można było dostrzec już dwa lata temu, kiedy to młodzi czytelnicy zdominowali targi, a media zaczęły coraz głośniej zadawać pytanie – czy, aby na pewno Polacy nie czytają książek? Rok temu organizatorzy targów, którzy bacznie śledzą trendy wydawnicze, jako pierwsi w kraju postanowili stworzyć specjalną przestrzeń, w której najbardziej poczytne autorki mogły spotkać się ze swoimi czytelnikami! Dodatkowe 3 000 m² szybko okazało się strzałem w dziesiątkę, dlatego i w tym roku nie mogło zabraknąć hali namiotowej Karpaty. Książki podpisywały w niej m.in. Weronika Ancerowicz, Joanna Balicka, Katarzyna Barlińska, Julia Brylewska, Aleksandra Kondraciuk, Marta Łabęcka, Angelika Łabuda, Aleksandra Negrońska, Izabella Nowaczyk, Weronika Plota, Agata Polte, Julia Popiel, Monika Rutka, Laura Savaes, FortunateEm.

Na wybrane spotkania odbywające się w hali namiotowej Karpaty obowiązywały limitowane bezpłatne vouchery, które w dystrybucji pojawiały się z początkiem października. Większość z nich została pobrana w niespełną godzinę – tak wielkim zainteresowaniem cieszą się spotkania z autorkami Young Adult i New Adult.

Za popularyzację młodej literatury odpowiadają liczne booktokerki i bookstagramerki, które regularnie dzielą się swoimi recenzjami w mediach społecznościowych. Ich obecność na targach to nie tylko okazja do osobistego spotkania z autorkami i autorami, ale także możliwość dzielenia się wrażeniami z całego wydarzenia. – *Przed wszystkim czuję coraz większe zaangażowanie w te targi. Jeśli chodzi o stronę medialną, to zauważam, że pojawia się coraz więcej treści, jest taki bezpośredni kontakt między twórcami a targami i czuć po prostu duże zaangażowanie. Pamiętam bardzo dobrze spot reklamowy, filmik z Aleksandrą Negrońską, to pokazuje, że przez cały rok coś się dzieje, a nie tylko w trakcie trwania targów, ale także wcześniej i później, więc te targi po prostu są cały czas gdzieś tam z*

tyłu naszych głów i to mi się bardzo podoba – podkreśliła Kinga Marszałek (@bookxvs).

Ogromne zainteresowanie literaturą wśród młodych, podkreślane było na każdym kroku. Jak zauważył Robert Utkowski z Muzeum Gombrowicza we Wsowej - *Przed wszystkim, jak patrzę na tych młodych ludzi, którzy szturmują bramy targów każdego poranka, to jestem zachwycony. Opowiadamy takie niestworzone, czasami historie, że młodzi ludzie nie czytają, że młodzi ludzie są daleko od tej literackiej kultury, to nieprawda. Ci młodzi ludzie, których tu widzimy przychodzą na targi z własnej, nieprzymuszonej woli, bo przecież tu przyjeżdżają nie tylko autokary szkolne, ale są tu także grupy, które same się skrzyknęły i przyszły na targi.*

Branżowy dialog

27. Międzynarodowe Targi Książki w Krakowie® wzbudziły zainteresowanie zarówno wśród indywidualnych czytelników, jak i szeroko pojętej branży wydawniczej i poligraficznej. Wszystko za sprawą programu oferującego szeroki wachlarz dyskusji i warsztatów przygotowanych m.in. przez Polską Izbę Książki, Bibliotekę Narodową, Wojewódzką Bibliotekę Publiczną w Krakowie, Lustró Biblioteki oraz Krakowskie Biuro Festiwalowe w ramach Kongresu Książki. Rozmowy koncentrowały się na najistotniejszych kwestiach współczesnego rynku książki oraz wyzwaniach, jakie niesie ze sobą rozwój nowych technologii i zmiany legislacyjne. Podczas licznych spotkań omówiono m.in. praktyczne aspekty związane z wykorzystaniem zaawansowanych narzędzi informatycznych w branży wydawniczej, zastanowiono się nad przyszłością e-commerce oraz zaprezentowano innowacyjne rozwiązania w pracy bibliotek. Program obejmował warsztaty programistyczne, rozmowy o literaturze dziecięcej, potencjale książki obrazkowej w edukacji oraz roli sztucznej inteligencji we współczesnej kulturze. Dużym zainteresowaniem cieszyła się Strefa Agentów Literackich – przestrzeń, w której polscy wydawcy, autorzy i tłumacze spotkali się z aż 40 agentami z kraju i zagranicy. Ponadto dzięki współpracy Targów w Krakowie ze Stowarzyszeniem Tłumaczy Literatury, odwiedzający mieli możliwość poznania różnych perspektyw tłumaczy i tłumaczek, którzy na potrzeby przekładów muszą niejako "wcielić się" w rolę swoich bohaterów - rzeczywistych lub fikcyjnych postaci. – *Z tegorocznych targów zapamiętam najbardziej dużo spotkań z bibliotekarzami i księgarzami. Bardzo pozytywnie zaskoczyła nas część branżowa targów. Przyznam, że na innych targach szukamy różnych sposobów, żeby przyciągnąć branżę, a tutaj nie było to potrzebne. Na targach mamy jedno stoisko sprzedażowe księgarni PWN i przez pierwsze dwa dni - właśnie w te dni branżowe - mieliśmy drugie stoisko wizerunkowe Azymutu i na to stoisko przychodzili właśnie bibliotekarze, księgarze, ale i wydawcy. Pytali o naszą ofertę, mówili o tym, co im się najbardziej podoba i czego jeszcze potrzebują. Na pewno są tutaj właściwie wszyscy – zauważyła Paulina Bandura, Wydawnictwo OSDW Azymut.*

Dziecięcy i młodzieżowy świat literatury na targach

Międzynarodowe Targi Książki w Krakowie® od lat promują czytelnictwo, a jak wiadomo czytanie, szczególnie od wczesnych lat, pozwala odkrywać nowe światy, poszerzać horyzonty i rozwijać krytyczne myślenie, co prowadzi do bogactwa wiedzy w dorosłym życiu. Co zatem zrobić, aby młodzi ludzie sięgali po książki i zostawali z nimi na zawsze? – *Myślę, że trzeba zacząć bardzo wcześnie. To jest klucz do wszystkiego, czyli zacząć od książki dziecięcej i traktować ją bardzo poważnie. Nie nazywać książeczką i zaczynać naprawdę od jednorocznych, dwuletnich, trzyletnich dzieci. Bo czasem, jeżeli sięgniemy po książkę dopiero w szkole i będzie to lektura, to możemy osiągnąć efekt*

**Magiczny
Kraków**

odwrotny. Jeżeli zaczniemy od książki obrazkowej, gdzie dziecko się nie męczy, gdzie jest zainteresowane od komiksu, to myślę, że już jest 50% szans, że zostanie taki młody człowiek zostanie potem z książką i będzie również dorosłym czytelnikiem – powiedziała Anna Nowacka-Devillard, Wydawnictwo Widnokrąg.

Podczas Międzynarodowych Targów Książki w Krakowie dzieci oraz ich opiekunowie mieli możliwość zapoznania się z szeroką ofertą książek wystawców, którzy zaprosili do udziału w targach popularnych autorów i autorki. Uczestnicy mieli możliwość spotkania m.in. z Julią, Sarą, Wiktorem i Andrzejem Żyrackimi (Zaczarowany Świat Sary), Justyną Bednarek, Katarzyną Bereniką Miszczuk, Sylwią Bies, Martą Galewską-Kustrą, Martą Guzowską, Klaudią Halejcio, Filipem Ilukowiczem, Bogusiem Janiszewskim, Roksana Jędrzejewską-Wróbel, Grzegorzem Kasdepke, Kasią Keller, Rafałem Kosikiem, Katarzyną Kozłowską, Nikołą Kucharską, Anke Kuhl, Katheriną von der Gathen, Nelą Małą Reporterka, Agnieszką Mielech, Adamem Mirkiem, Urszulą Młodnicką i Agnieszką Waligórą, Marianną Oklejak, Asią Olejarczyk, Tomaszem Samojlikiem, Marianną Schoett, Zofią Stanecką, Agnieszką Stelmaszyk, Barbarą Supeł, Marcinem Szczygielskim, Piotrem Szwedem, Rochem Urbaniakiem, Adamem Wajrakiem, Anną Włodarkiewicz i Yvette Żółtowską-Darską.

Z myślą o najmłodszych czytelnikach zrealizowano również liczne warsztaty, m.in. na temat bezpieczeństwa w sieci, bezpieczeństwa w górach, warsztaty robienia lalek, warsztaty tworzenia załadek origami, warsztaty komiksowe, graficzne i ilustratorskie, warsztaty o emocjach oraz warsztaty geologiczne. Ponadto na najmłodszych czekały atrakcje w Magicznym Escape Roomie, Mini Games Roomie z wypożyczalnią gier, w której odbyły się m.in. warsztaty z układania LEGO z Ciocią od Klocków i Brodatym Geekiem. Ciekawy program edukacyjny opracowano również dla młodzieży licealnej – projekcja filmu o Witoldzie Gombrowiczu pt. *Itek. Dzieciństwem podszyty*; symulacja procesu sądowego organizowanego przez Stowarzyszenie Sędziów Polskich IUSTITIA, gdzie na ławie oskarżonych zasiadł sam Gombrowicz; lekcja dla licealistów o *Ferdydurke* Witolda Gombrowicza; Hip-hopowy kurs literatury; warsztaty języka rumuńskiego, czytanie w erze AI: Dlaczego jest ważniejsze niż kiedykolwiek? Lifehacki na popularyzację nawyku czytania – to tylko kilka punktów z rozbudowanego programu przygotowanego w tym roku dla młodzieży.

Telewizja Targowa

Międzynarodowe Targi Książki w Krakowie® od kilku lat skutecznie łączą świat wirtualny z rzeczywistym. To jedyna tego typu impreza w Polsce, która posiada własną Telewizję Targową, prowadzoną przez popularnych dziennikarzy literackich, takich jak Małgorzata Bugaj, Justyna Dźbik-Kluge, Adam Szaja i Łukasz Wojtusik. W tym roku, podczas programu nadawanego na żywo, wystąpili m.in. Julia Brylewska, Chris Carter, Sylwia Chutnik, Wojciech Chmielarz, Sławomir Gortych, Aneta Jadowska, Juliusz Machulski, Robert Małecki, Lars Saabye Christensen i Beata Sabała-Zielińska. Dla osób, które nie mogły uczestniczyć w targach osobiście, organizatorzy stworzyli Wirtualną Platformę Targową, umożliwiającą udział w licznych wydarzeniach, spotkaniach, panelach i dyskusjach online.

Konkurs im. Jana Długosza

Pierwszego dnia targów, podczas uroczystej gali w Teatrze Ludowym w Krakowie ogłoszono laureata 27. Konkursu o Nagrodę im. J. Długosza organizowanego w ramach Międzynarodowych Targów Książki

**Magiczny
Kraków**

w Krakowie®. Został nim Piotr Pytlakowski, autor książki „*Strefa niepamięci*” wydanej przez Wydawnictwo Agora. Nagrodę przyznało Jury pod przewodnictwem prof. dr hab. Władysława Stróżewskiego, w składzie prof. dr hab. Andrzej Chwalba, prof. dr hab. med. Dominika Dudek, prof. dr hab. Ryszard Nycz, dr hab. Małgorzata Janicka-Słysz, prof. dr hab. Andrzej Mączyński, prof. dr hab. Jan Ostrowski, prof. dr hab. Piotr Sztompka. Szansę na zdobycie Nagrody miała jedna spośród dziesięciu nominowanych książek. W laudacji prof. dr hab. med. Dominika Dudek podkreśliła – *Książka zmusza do myślenia, wywołuje silne emocje. Pokazuje, że przeszłość splata się z teraźniejszością i tak jak w psychologii człowieka – to co pozornie zapomniane, wyrzucone ze świadomości ma kolosalny wpływ na aktualne decyzje i wybory. Autor udowadnia, że jest jednym z najwybitniejszych polskich reporterów, łączący kunszt z wrażliwością i dążeniem do prawdy.*

Kolejna edycja już za rok

Święto książki dobiegło końca. Były to cztery dni pełne wrażeń i emocji, które na długo zapadną w pamięć. Wydarzenie ponownie udowodniło, że pomimo licznych zmian wokół, jedno pozostaje niezmiennie – Międzynarodowe Targi Książki w Krakowie® wciąż pozostają miejscem, w którym celebrowane jest słowo pisane łączące pokolenia, kultury, społeczności i pozwalające na zrzućcie maski.

Kolejna edycja targów odbędzie się już za rok, wcześniej jednak organizatorzy zapraszają na Festiwal i Targi Gier Planszowych BookGame, które odbędą się 21-23 marca 2025 roku w EXPO Kraków.